فراخوان کشف استعدادهای بازیگری

اولین دوره جشنواره آنلاین «سایه روشن» دانشگاه صنعتی شریف در شش بخش بازیگری، نویسندگی، موسیقی، پادکست، کاریکاتور و عکاسی از تاریخ یکم تا پنجم مرداد ۱۴۰۰ در سراسر ایران برگزار می‌شود. به گزارش جام جم، اولین بخش این جشنواره در حوزه کشف استعداد بازیگری است که گروه هیات داوران آن را بانیپال شومون، آزیتا ترکاشوند و سارا رسول‌زاده تشکیل می‌دهند.

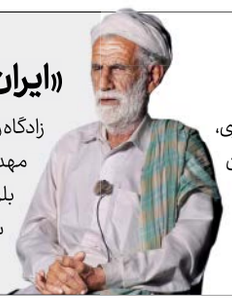

«ایران‌زاد» به زادگاه رستم می‌رود

زادگاه رستم دستان، اسطوره شاهنامه فردوسی این روزها میزبان مستند بلند «ایران‌زاد» به کارگردانی مجید عزیزی و تهیه‌کنندگی مهدی مطهر است. به گزارش جام جم، ایران‌زاد در دهمین سفر استانی خود مهمان مردم منطقه بکر و زیبای سیستان و بلوچستان است. زن کارآفرین بلوچی که هنر سوزن‌دوزی را احیا و برای زنانی که اشتغال‌زایی کرده و یکی از فعالان گردشگری سیستان و بلوچستان، از جمله افرادی هستند که در این قسمت مستند سینمایی ایران‌زاد جلوی دوربین رفته‌اند.

چطور روایت اسرائیلی از ماجرای فلسطین روی پرده سینما، معنای «درام انسانی» را به فحشا کشاند؟

علیه روایت گرگ

فاطمه ترکاشوند

ادبیات و هنر

حتی عبارت «انسانی» هم این روزها در ارتباط با مساله «فلسطین» واژه دوپهلو و ناکارآمدی محسوب می‌شود و این موضوع را هیچ چیز به اندازه سینما نمی‌تواند پیش چشم بشر به نمایش بگذارد. حالا طرف اسرائیلی پرقدرت در ارائه روایت از مناقشات غاصبانه خود با فلسطین، وارد شده و جریان اصلی را حتی در سینمای هنری و روشنفکری جهان به دست گرفته تا بگوید «انسانی» یعنی این که دست از جنگ و خسته‌کردن مردم برداریم و کنار یکدیگر زندگی مسالمت‌آمیز داشته باشیم. می‌شود گفت که معنای «انسانی» به درام‌های عاشقانه میان دختر اسرائیلی و پسر فلسطینی یا برعکس، فروکاسته شده و همه هم مذبوحانه تلاش می‌کنند عشق را در برابر جنگ قرار دهند تا کسی نپرسد اگر آن قدر عاشقانه بود، جنگ اصلا از کجا شروع شد؟! اما یك معنای مظلوم و در حاشیه نشسته از «انسانی» هم وجود دارد که حرفی از آن به میان نمی‌آورند و مانند فیلم کاستا گاوراس آن را از پرده پایین می‌کشند. مسؤول این تجاوز و نسل‌کشی و بیرون راندن ساکنان یك خاك از خانه‌های شان کیست؟ چه کسی بابت این انبار تسلیحات هسته‌ای در خاورمیانه که کینه‌توزانه در چشم همه همسایگانش چشم دوخته، پاسخگوست؟ عبارت «انسانی» این روزها حتی فضای فرهنگی خودمان هم ناکارآمد شده است. شاید یك روز از خودمان به عنوان ساکنان سرزمینی که سال‌هاست روی زمین و در میدان، مساله فلسطین را صدر سیاست خارجی و کنش خود در منطقه و محور مقاومت قرار داده، بپرسیم آیا ما با کم‌کاری در ارائه روایت درست از ماجرای فلسطین، یك مساله «انسانی» را که دست‌کم از سال ۱۹۴۸ به بعد مهم‌ترین دغدغه روشنفکران و آزادمردان جهان بوده، به یك مساله «صرفا سیاسی» تقلیل نداده‌ایم؟ باید کاری کرد که آن روز خیلی دیر نباشد.

بازگشت به حیفا ۱۹۸۲ / فلسطین / قاسم حول

فقط این نیست که قاسم حول، کارگردان مشهور عراقی که فیلم‌هایش را به مناقشات و جنگ‌های سده اخیر در خاورمیانه اختصاص داده، فیلم «بازگشت به حیفا» را ساخته باشد یا این‌که غسان کنفانی، رمان‌نویس نامدار فلسطینی‌الاصل مهاجر که موساد، او را در سال ۱۹۷۲ در بیروت به همراه خانواده‌اش ترور کرد، رمانی را به همین نام نوشته باشد که یك دهه بعد توسط قاسم حول اقتباس شده است. حتی اهمیت «بازگشت به حیفا» فقط از این جهت هم نیست که داستان آن به بازگشت یك خانواده اخراج‌شده از خانه‌شان در سرزمین‌های اشغالی پس از ۲۰ سال می‌پردازد. بلکه ماجرا از این قرار است که نسخه سال ۱۳۸۲ اقتباسی از رمان نویسنده مشهور فلسطینی، عملا یك زلزله بی‌سابقه در تولید سینمایی در سرزمین‌های اشغالی را در سال‌های پرفرازونشیب دهه ۸۰ میلادی به راه انداخته است.

نشریه «انتفاضه الکترونیك» در سال ۲۰۰۷ گزارش می‌کند که تمام هزینه این فیلم از طریق جمع‌آوری پول از فلسطینیان توسط «جبهه آزادی‌بخش فلسطین» در همان دوره تامین شده است. فیلمی که هرچند کارگردان آن، فلسطینی نیست، اما به عنوان اولین فیلم رمانتیك تخیلی فلسطینی شناخته می‌شود. در همان سال، فلسطینیان ساکن کمپ‌های شمال لبنان مهم‌ترین بخش تامین‌کنندگان مالی این فیلم و البته تماشاگران را تشکیل می‌دادند. چراکه سه ماه قبل از آغاز فیلمبرداری و شروع روند تولید، تیم تهیه آن در دو کمپ «نهر البارد» و «البداوی» آغاز تولید را اعلام و درخواست کمك و جلساتی را در میدان‌ها، مراکز شغلی و مساجد برگزار کرده بود. جالب‌تر این که برای سکانس روز نکبت در ابتدای فیلم، حدود ۴۰۰۰ نفر از مردم در همه سنین به عنوان هنرور کمك کردند، حتی لباس‌های دوره نمایش داده شده در فیلم یعنی مرتبط با سال ۱۹۴۸ را خود آنها به صحنه آوردند و ماشین‌ها و قایق‌های قدیمی هم توسط ماهیگیران لبنانی به اجاره برای تولید فیلم داده شد.

نسخه سال ۱۹۸۲ از رمان «بازگشت به حیفا» را به عنوان تنها و مهم‌ترین فیلم دوره سوم سینمای فلسطین مابین سال‌های ۱۹۶۸ تا ۱۹۸۲ می‌شناسند که البته وقتی سازمان آزادی‌بخش فلسطین مجبور به خروج از فلسطین و اقامت در بیرون شد، همه آرشیو این فیلم به شکلی مرموز از بین رفت و همچنان سوالات درباره این اتفاق بی‌پاسخ مانده‌اند. هرچند سه سال پیش، آرشیو وزارت دفاع اسرائیل اعلام کرد که تعدادی از فیلم‌ها در این آرشیو موجود است و پس از خروج از طبقه‌بندی محرمانه، منتشر خواهند شد. احتمال می‌رود که آرشیو «بازگشت به حیفا» هم در میان آنها باشد.

روشن است که فیلم از بسیاری جهات برای اسرائیل مهم است و شاید به همین خاطر باشد که سال ۲۰۱۵ بالاخره صدای روایت فلسطینی از ماجرای حضور غاصبانه رژیم صهیونیستی در سرزمین‌های اشغالی، در تئاتر اسرائیل و از همین حلقوم، دوباره شنیده شد. از آنجا که تئاتر جریان اصلی اسرائیل عادت ندارد روایت فلسطینی از «روز نکبت» را به نمایش بگذارد، روی صحنه رفتن اقتباسی از رمان «بازگشت به حیفا»ی کنفانی، اتفاقی مهم در تاریخ تئاتر اسرائیل از نظر خودشان محسوب شد.

دره گرگ‌ها: فلسطین ۲۰۱۱ / ترکیه / زبیر ساسماز

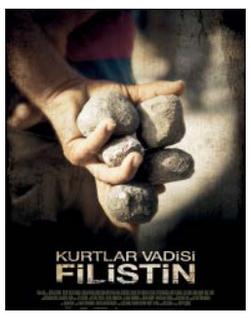

سینمای ترکیه هم سینمای قدرتمندی از حیث ابعاد در منطقه محسوب می‌شود و هم نمی‌خواهد در میان معارضان عرب و ایرانی اسرائیل، روایت خود را از دست بدهد. شاید از همین جهت باشد که جریان اصلی فیلمسازی ترکیه هم در دومین سری از مجموعه فیلم‌های «دره گرگ‌ها» در سال ۲۰۰۸ به سراغ مساله فلسطین آمد تا ماجرای یك گروه کماندویی ترکیه را روایت کند که مأموریت دارند به فلسطین اشغالی بروند و فرمانده اسرائیلی را که مسؤول حمله اسرائیل به کاروان کمك‌رسانی غزه است، به جزای اعمالش برسانند. جالب آن‌که وقتی روند تولید این فیلم در سال ۲۰۰۸ آغاز شد، هرچند، چند سالی بود که نوار غزه زیر فشار سنگین اسرائیل از هرچیزی حتی غذا و دارو محروم شده بود، اما هنوز ماجرای حمله ارتش اسرائیل به کاروان حامل کمك‌های مردم جهان به غزه در سال ۲۰۱۰ رخ نداده بود. داستان از قضا به شکلی قابل پیش‌بینی و البته غیرمنتظره به این واقعه متصل شد و در جریان تولید آن اثر گذاشت. فیلم یك سال بعد از این واقعه به نمایش درآمد و زیر فشار سنگین پروپاگاندای اسرائیلی‌ها، فیلمی ضدیهودی نامیده شد و باعث شد تا فروش آن در آلمان و برخی کشورهای دیگر تحت‌تاثیر قرار گیرد و لابی صهیونیستی مانع اکران آن شوند. با این همه مانع فروش میلیونی این فیلم در ترکیه نشد.

حنا ك. ۱۹۸۳ / فرانسه / کاستا گاوراس

کاستا گاوراس، کارگردان مشهور یونانی را در ایران معمولا با فیلم «z» می‌شناسیم؛ آن هم بیشتر با موسیقی مشهور و به‌یادماندنی‌اش که میکیس تئودوراکیش، آن را نواخته و به یادگار گذاشته است. اما اثر جنجالی او در سال ۱۹۸۳ با نام «Hanna K» در ایران کمتر دیده و شناخته شده است. فیلم داستان شخصیتی به نام حنا کافمن، یك یهودی آمریکایی مهاجر به اسرائیل که از فرزندان یهودیان نجات‌یافته از هولوکاست هم هست را به تصویر می‌کشد. شخصیتی که حقوق‌خوانده و حالا برای دفاع از سلیم بکری، یك فلسطینی متهم به ترور قرار است در برابر دادگاه اسرائیل قرار گیرد. حنا این پرونده را پیروز می‌شود، اما بکری به اردن تبعید می‌شود. البته حنا تحقیقاتش را ادامه می‌دهد و متوجه می‌شود که از روستای بکری هیچ چیز باقی نمانده و علت مناقشات سلیم هم همین مساله بوده است. دولت از هراس افشای نتایج تحقیقات بر این اساس تلاش می‌کند تا با او وارد معامله شود، اما حنا کوتاه نمی‌آید. پس از نمایش فیلم، گروه‌های هوادار اسرائیل بابت نمایش سمپاتیك و همدلی‌برانگیز فلسطینیان در این فیلم، ابراز نگرانی کردند. اما ماجرا به همین جا ختم نشد. فیلم اکرانش را در آمریکا آغاز کرد، اما موجی از نظرات منفی روی آن سرازیر شد تا بالاخره فیلم از پرده پایین کشیده شود.

اینك بهشت ۲۰۰۵ / آلمان- فرانسه- فلسطین- هلند / هانی ابواسعد

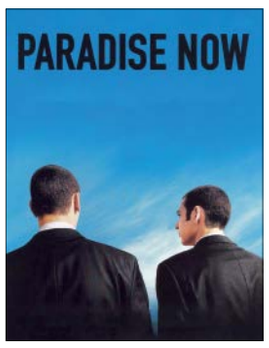

قبل از فیلم «عمر»، هانی ابواسعد با سوژه جنجالی‌اش در فیلم «اینك بهشت» و ورود و خروج پرسروصدایش به اسکار، با آن شناخته شده بود. داستان فیلم به دو دوست از دوران کودکی به نام‌های سعید و خالد می‌پردازد که حالا برای عملیاتی انتحاری در تل‌آویو انتخاب شده‌اند و بازنمایی فیلم از دو عنصر انتحاری، همه آن چیزی است که موفقیت فیلم مرهون آن است. عملیات خالد به دلایلی در نزدیك موضع لغو می‌شود و در همین حین سعید، سوار بر اتوبوسی که قرار است آن را منفجر کند، به کودکی برمی‌خورد و برای انجام عملیات به تردید می‌افتد. سایر انگیزه‌های درونی سعید نیز در طول این عملیات با حضور دختری یهودی که عاشق او شده و پدری که برای اسرائیلی‌ها کار می‌کرده، به چالش کشیده می‌شود. می‌شود گفت که هانی ابواسعد که هر دو فیلمش مورد استقبال منتقدان جریان اصلی قرار گرفته، با وارد شدن به درون جبهه فلسطینی و ارائه روایتی لغزان و پرتردید از آنچه سال‌ها باورهای این جبهه را شکل داده، تلاش می‌کند تا به جای نمایش ظلم و خشونت طرف اسرائیلی، روی ضعف و تردید طرف فلسطینی سرمایه‌گذاری کند. فیلم دیگر او «عمر» که سال ۲۰۱۳ ساخته شد هم با نمایش عشق میان یك دختر اسرائیلی و یك پسر فلسطینی، همین دستخط را دنبال می‌کند. با تمام اینها وقتی فیلم اینك بهشت می‌خواست به عنوان نماینده کشور فلسطین در بخش نامزدهای بهترین فیلم خارجی وارد اسکار شود، آکادمی مانع از این کار شد. چراکه فلسطین را به عنوان یك کشور مستقل در آمریکا به رسمیت نمی‌شناخت. این اتفاق بیش از هر چیز نشان می‌داد که حتی اگر روایت فیلمی، همراه با طرف اسرائیلی و در جهت تقویت آن باشد، باز هم نمی‌تواند از نظر آمریکایی‌ها، کشوری به نام «فلسطین» را نمایندگی کند!

درخت لیمو ۲۰۰۸ / آلمان-فرانسه-اسرائیل / اران ریکلیس

بی‌تردید رژیم صهیونیستی دست برتر را در ارائه روایت از مناقشه اسرائیل - فلسطین، در عرصه سینما دارد. چه در سینمای جریان اصلی و سرگرمی‌ساز در خاك سرزمین‌های اشغالی، چه در سینمای دورگه اسرائیلی-آمریکایی و سبد فیلم مردم جهان پر شده از فیلم‌هایی که خصوصا با نمایش یك رابطه رمانتیك سمبلیك میان یك زن اسرائیلی و یك مرد فلسطینی یا بالعکس، تلاش می‌کنند عادی‌سازی روابط میان اسرائیل و فلسطین را ترویج دهند و با رویکردی که «انسانی» نامیده می‌شود، ضرورت عبور از فاز جنگی را سمپاتیك‌سازی کنند. «درخت لیمو» را هم به عنوان محصول سینمای رژیم صهیونیستی نمی‌توان بیرون از این زمین بازی و قاعده دانست. اما روایت دست‌کم از باب همراهی و همدلی با یك زن فلسطینی وارد می‌شود. این فیلم داستان یك زن بیوه فلسطینی را روایت می‌کند که در باغ خود، جایی نزدیك به مرز میان اسرائیل و کرانه باختری، درخت لیمو پرورش می‌دهد. اما یك روز، وزیر دفاع اسرائیل و خانواده‌اش در همسایگی او زمینی خریده و ساکن می‌شوند و مشکلات او نیز شروع می‌شود. سرویس امنیتی اسرائیل با این ادعا که این باغ لیمو تهدیدی برای امنیت آقای وزیر محسوب می‌شود، حکم نابودی باغ را می‌گیرد و درصدد نابودی آن برمی‌آید، اما داستان با اضافه کردن یك خرده قصه رمانتیك به‌نحو دیگری پیش می‌رود. منتقدان و نشریات سینمایی برخلاف گاوراس این فیلم را تحویل گرفتند و بسیار تحسین کردند. هرچند به نظر می‌رسد که داستان حاوی رویکردهای ضداسرائیلی است، اما از همین موج تحسین‌ها هم می‌شود دانست که رویکرد اصلی فیلم به سمت عادی‌سازی روابط میان اسرائیل و فلسطین جهت‌گیری شده است. هرچند فیلم، ساختی معمولی دارد، اما در وبسایت «روتن تومیتوز» با تایید ۹۰ درصدی همراه شد و نیویورك تایمز و دیلی‌تلگراف و برخی نشریات دیگر جریان اصلی از هیچ نقد مثبتی برای آن کم‌نگذاشتند. فیلم برنده بخش پانوراما‌ی جشنواره برلین هم شد. با این همه نمایش رفتار تهاجمی و خشمگین تیم حفاظت وزیر در فیلم و تلاش این خانواده برای نفوذ در حریم یك صاحب زمین فلسطینی، برای خیلی‌ها جالب بود و ظاهرا خلاف انتظارها از سینمای اسرائیل به نظر می‌آمد، حتی اگر همسر این وزیر در بخشی از فیلم در مصاحبه‌ای تلویزیونی با شکلی مظلومانه اعلام کند که «آرزو داشتم کاش می‌توانستیم همسایه‌های بهتری برای هم باشیم».

گزارش جام جم درباره تولیدات سینمایی در جهان به مناسبت

وقتی هنر، سلاح فلس

گروه فرهنگ و هنر

روز قدس در راه است و بار دیگر حرف، حرف فلسطین. فلسطین زخمی عمیق بر روح و ج
کسی که دم از حق و حق‌گویی به زبان هنر می‌زند، نمی‌تواند این داغ مکرر و مداوم را نبین
مقاومت در کنار محور فیزیکی آن در تمام این سال‌ها که رژیم قاصب صهیونیستی در فلس
عزیز پرداخته‌اند. امروز سلاح مبارزه به‌گونه‌ای دیگر است، چراکه اساسا مبارزه امروز از نوعی
جهان، ایرانیان نیز در این سال‌ها در خاکریز هنر پایمردی‌ها کرده‌اند و انصافا در بسیاری از ع
برسد. در آستانه روز قدس، ضمن گرامیداشت آرمان مردم فلسطین، نگاهی داریم به تولیداتی که در حوزه‌های
تولید شده است. بیشتر تمرکز نویسندگان این پرونده، روی آثار غیرایرانی در این موضوع بوده و تلاش کرده‌ایم منع

مسابقه‌ای با حضور یک‌سوم کشورهای جهان

در زمینه هنرهای تجسمی در فضای مقاومت جهانی، یکی از رویکردهای تاثیرگذار و جریان‌ساز، اقدام به برگزاری جشنواره‌ها و جشنواره‌هاست. رویدادهای این‌چنینی می‌تواند هنرمندان مختلف را به تولید محتوای هنری در موضوعات مختلف تشویق کند و انگیزه آنان را برای هنرنمایی در یک موضوع دلخواه افزایش دهد.

در همین راستا، سال گذشته فراخوان مسابقه بین‌المللی کارتون، کاریکاتور و پوستر «فلسطین تنها نیست» از سوی حوزه هنری وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی منتشر شد. این جشنواره آذر ۱۳۹۹ همزمان با اعلام دیدگاه‌های امانوئل مکرون، رئیس جمهور فرانسه نسبت به اهانت نشریه هبدو به پیامبر اسلام(ص) و فعالیت‌های سازشکارانه با رژیم صهیونیستی فراخوان خود را منتشر کرد. به‌تازگی اعلام شده که بیش از ۳۰۰۰ اثر از ۶۶ کشور یعنی یک‌سوم کشورهای جهان در این رویداد شرکت کردند.

در این رویداد، که حقیقتا آن را باید اتفاقی کم‌نظیر در هنر مقاومت در جهان دانست، داورانی از مناطق مختلف دنیا حضور داشتند.